

A romániai és a magyarországi zenei nevelés a közoktatásban

Különbségek, problémák, eredmények

Borsos Blanka Mónika

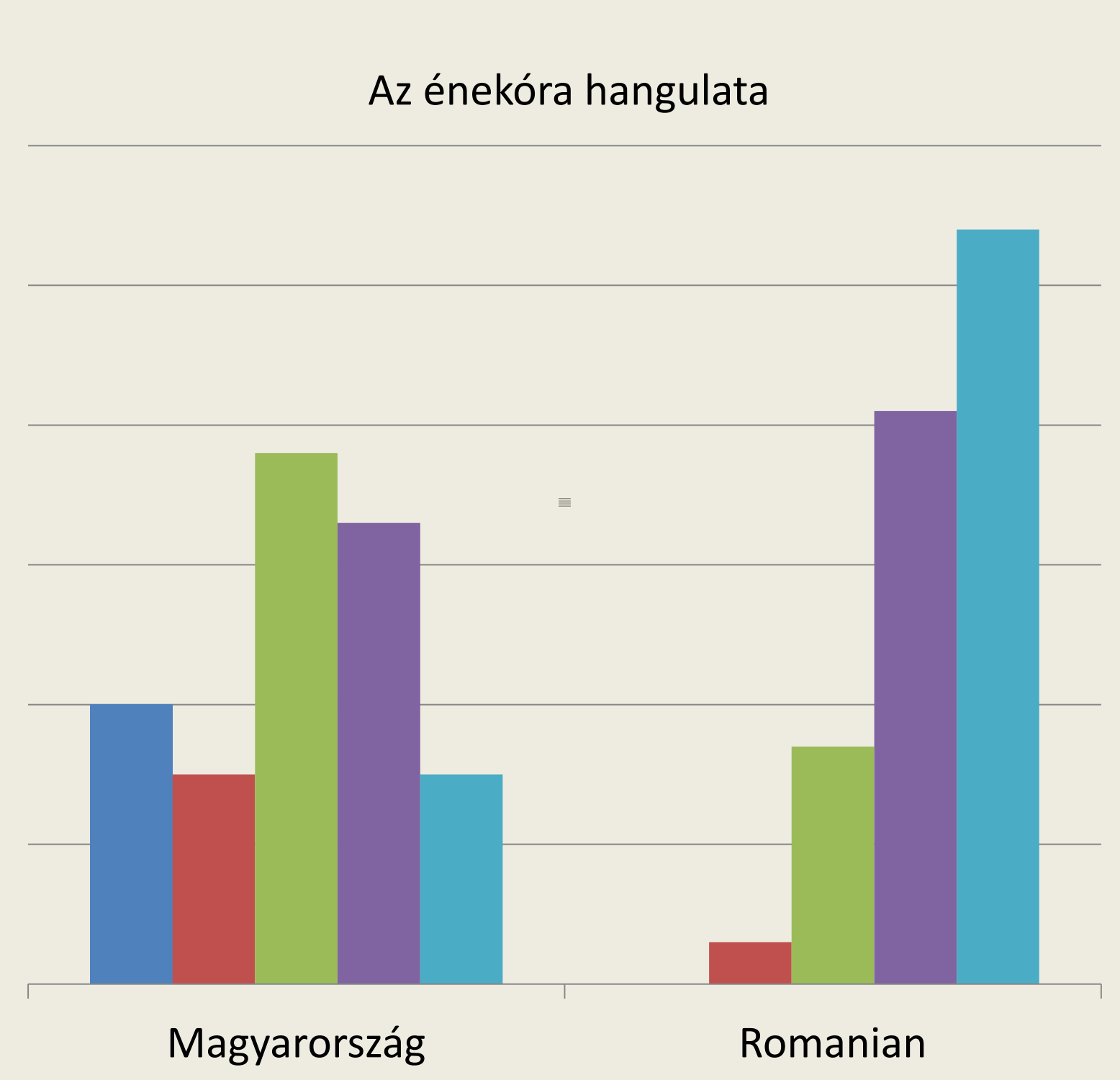
Debreceni Egyetem

A magyarországi és a romániai zenei közoktatás főbb jellemzői

Az empirikus kutatás során mindkét országban az általános gimnáziumi zeneórák eredményességét vizsgáltuk, de úgy vélem, hogy ahhoz, hogy egy letisztult képet nyerhessünk, szükséges röviden beszélni az alsó tagozatos zeneórákról is. A magyarországi iskolák alsó tagozatos tanulóinak heti két alkalommal van zeneórájuk, amíg Romániában csak heti egy. Ennek megfelelően a magyarországi tanulók valamivel jobb alappal kezdik az V. osztályt. Az két ország zenei oktatásában az egyik legszembevetőbb különbség, hogy teljesen más szolmizációs rendszert használnak. Magyarországon a relatív szolmizációs rendszert alkalmazzák, míg Romániában

az abszolút szolmizációt. Ilyen kevés óraszám mellet pedig a két módszer közül, a relatív szolmizáció bizonyul hatékonyabbnak. A magyarországi énekórákat kórus egészíti ki, aminek közösségformáló ereje van, ezzel ellentétben a romániai közoktatásbeli iskolák zenei katedrájában nincs kórusóra. Ha egy iskolákban mégis van kórus, az csak a tanár elhivatottságának köszönhető, de nem kerül be az órarendbe és nem adnak érte fizetést. Egy másik nagy különbség, hogy míg Magyarországon az éneklésre szánják a legtöbb időt, kevesebbet a zeneelméleti ismeretek elsajátítására, addig Romániában az éneklés mellett a tantervben nagy hangsúlyt fektetnek az elméleti ismeretekre is (például a hetedik osztályos tananyag, a hármashangzat éneklését, és felismerését is előírja).

Magyarország Összes		
Lány	51	110
Fiú	71	129
Összes	122	239

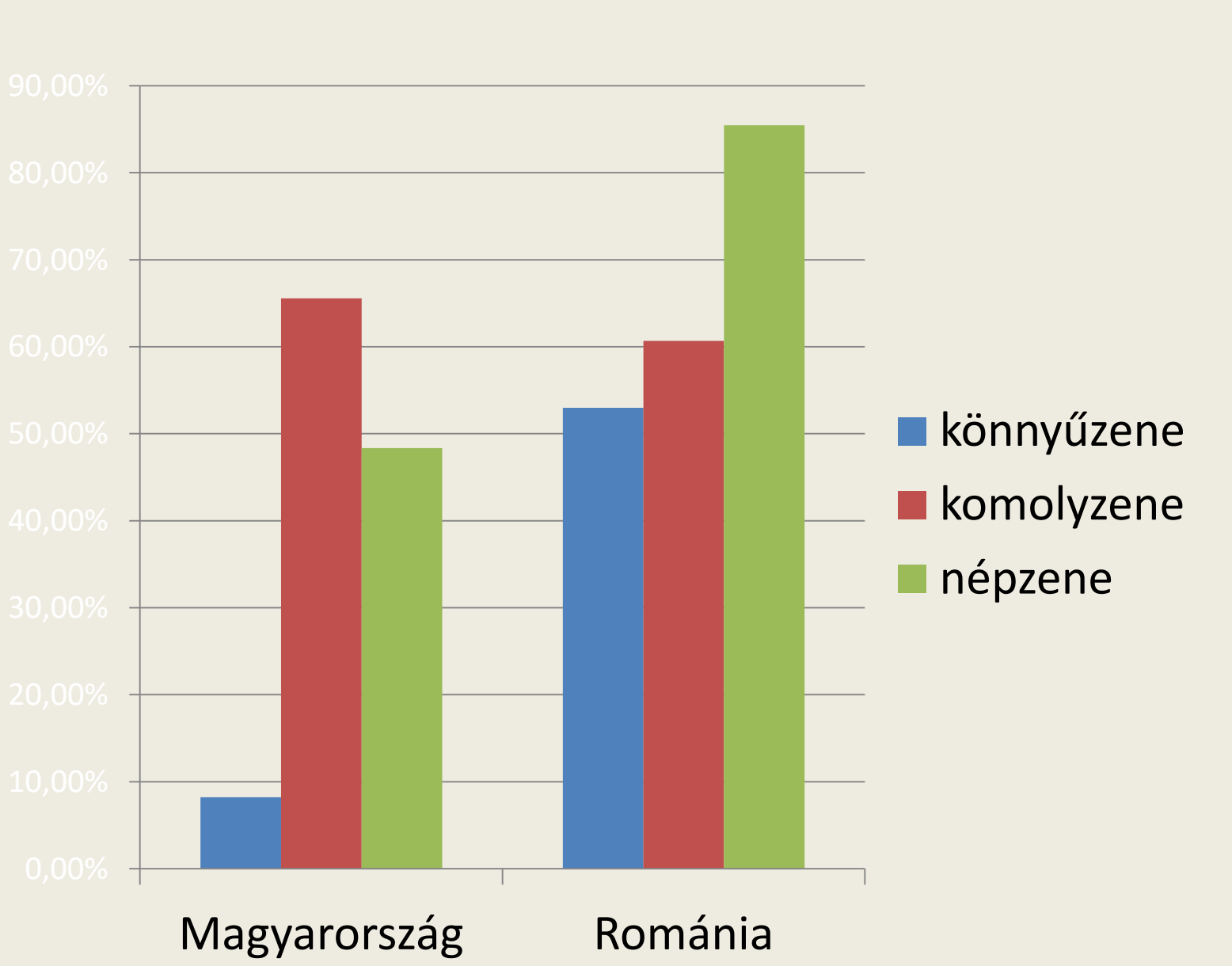
•A magyarországi zeneoktatás nagyobb hatást gyakorol a gyermekek zenei ízlésére

Megkértük a gyermekeket, hogy soroljanak fel 5-öt a kedvenc zenéik közül, mindkét országban a legtöbbször pop és könnyűzenei darabokat említettek meg.

A magyarországi zeneoktatás ízlésformáló hatása emelkedik ki:

- 19 alkalommal említik meg az isklában tanult vagy hallgatott zeneművet a kedvenceik között,
- Romániában csak 4 alkalommal

Megkérdeztük, hogy szoktak-e zenét hallgatni énekórán, és ha igen akkor milyen zenét.

OKTATÁSIRENDSZER ÖSSZEHA-SONLÍTÁSA	
MAGYARORSZÁG	ROMÁNIA
○ 1-4 osztály heti 2 óra ○ 5-8 osztály heti 1 óra ○ Kodály Zoltán nevéhez fűződő koncepció ○ Relatív szolmizáció ○ Népdalközpontú ○ Kézjelek használata ○ Énekközpontú ○ Tankönyv ○ Kórus	○ 1-4 osztály heti 1 óra ○ 5-7 osztály heti 1 óra ○ 8 osztály heti 0,5 óra ○ Abszolút szolmizáció ○ Népdalközpontú

Empirikus kutatás

A dolgozat kereteit meghaladja, hogy minden iskolatípust összehasonlítsak, ezért csak a közoktatásbeli ének-zeneórákra koncentráltam, ahol heti egy zeneóra van mindkét országban.

A kutatásom célja, hogy kiderüljön melyik ország zeneoktatása hatékonyabb, eredményesebb, s ez minek köszönhető. A gyermekek hol szeretik jobban és hol kevésbé a zeneórákat, és hogy mindez, hogyan befolyásolta a zenei ízlésüket.

A vizsgálatokat hat iskolában végeztük el, amelyből három magyarországi és három romániai iskola. Az intézmények kiválasztásánál figyelembe vettük, hogy az összehasonlítandó iskolák között mindkét országból legyen egy belvárosi, egy külvárosi és egy falusi iskola.

A felmérésen VI-VII osztályos diákok vettek részt, összesen 239-en, hozzávetőleg fele- fele arányban van a megoszlás, szám szerint 122 magyarországi és 117 romániai tanuló töltötte ki a kérdőívet.

Bár az esetszám nagyon alacsony, vagyis a kérdőívet kevesen töltötték ki, épp ezért nem lehet általános érvényű következtetést levonni, ezért, a kutatást úgy fogjuk fel, mint egy esetleges későbbi, nagyobb kutatás tapasztalati előzményét Empirikus kutatásunkat a kérdőíves módszerre alapoztuk. A aját szerkesztésű kérdőív 33 kérdést tartalmaz és az SPSS programot alkalmazva értékeltük ki

A kutatás kérdései

- A zeneoktatás hozzájárul-e a zenei ízlés fejlesztéséhez?
- Az iskola viszi-e a gyerekeket hangversenyekre?
- A gyermekek hol szeretik jobban a zeneórát?
- A zeneóra felkelti-e a gyerekek zene iránti érdeklődését, melynek következtében szeretnének iskolán kívül is zenével foglalkozni?

Hipotézisek

- A zeneórák nem élményalapúak és ez gátolja a zene megszerettetését
- A magyarországi zeneoktatás nagyobb hatást gyakorol a gyermekek zenei ízlésére
- Az iskola nem motiválja az extrakurikuláris tevékenységeket

•A zeneórák nem élményalapúak és ez gátolja a zene megszerettetését

Megkértük a gyermekeket, hogy értékeljék a zeneórák hangulatát 1-5-ig terjedő skálán, amelyben az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb értékelésnek felel meg. A legmagasabb értékelést a magyarországi válaszadók 12,39%-a, a romániai válaszadók 46,96%, adta. A továbbiakban ez a különbség még jobban kiéleződik, ugyanis 1-es értékelést csak magyarországi diákok adtak, összesen 20 diák, ami a válaszadók 16,53%-át teszi ki, tehát többen adtak 1-es értékelést, mint 5-öst. A romániai értékelések között a legrosszabb a 2-es, és azt is mindössze 3 diák adta, ami a romániai válaszadók 2,61%-át teszi ki.

A következő grafikonon a zeneórák értékelését láthatjuk.

Az eredmények alapján, amelyeket a kérdések kiértékelése során kaptunk, bátran kijelenthetjük, hogy az a hipotézis, mi szerint az ének-zeneóra nem elég élményalapú főképp a magyarországi zeneoktatásra jellemző.

Csíkos Csaba 2012-es kutatásában hasonló eredményeket kapott, amikor 570 hetedikes tanulótlól kérdezte meg, hogy melyik a kedvenc tantárgyuk, illetve melyik tantárgyat szeretik a legkevésbé. A vizsgálatban tehát csak egy-egy tantárgyat nevezhettek meg a diákok. Az éneket csupán a diákok 0,5%- a (n=3) nevezte meg kedvenc tantárgyaként.

•Az iskola nem motiválja az extrakurikuláris tevékenységeket

Az elő kérdésünk, hogy az iskolán kívül tanulnak-e zenét, a válaszadók közül 92 személy válaszolt igennel, amelyből 33 magyarországi diák és 59 romániai, tehát a magyarországi diákok 27,5% tanul iskolán kívül zenét, míg Romániában ez az arány 50,86%.

Megkérdeztük a gyermekeket, hogy szoktak-e az iskolával hangcersenyre járni. Az eredményeket a grafikon mutatja. Végezetül megkérdeztük, hogy ha voltak, már hangversenyen akkor, melyik volt a kedvencük és miért. Sajnos erre a kérdésre, nem kaptunk nagyon sok használható választ. Ezt valószínűleg azért van, mert nagyon ritkán járnak az iskolával és hangversenyekre és nem tudják értően hallgatni a műveket.

Összegzés

- A romániai zeneoktatás élményközvetítő hatása kimutatható, a gyermekek jobban szeretik az ének –zene órákat, mint magyarországon.
- A magyarországi zeneoktatás kimutathatóan jobban fejleszti a gyermekek zenei ízlését
- Mindekét országban kevés az extrakurikuláris tevékenység és egyik országban sincsenek a gyermekek megfelelően felkészítve egy komolyzenei hangversnyre.

